

บทที่ 2 ระเบียบวิธีการศึกษา

การศึกษาเรื่องบทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลในการบริหาร การจัดการทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมในท้องถิ่นจังหวัดน่าน ได้กำหนดข้อมูลและแหล่งข้อมูล ประชากรกลุ่มตัวอย่าง การรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลไว้ดังต่อไปนี้

2.1 แหล่งข้อมูล

2.2.1 แหล่งข้อมูลปฐมภูมิ ได้จาก

- ก. การสัมภาษณ์ประชากรตัวอย่าง
- ข. การศึกษาแบบมีส่วนร่วม
- ค. การกรอกแบบสอบถาม

จากประชากรตัวอย่างใน อบต. ในจังหวัดน่านจำนวน 4 แห่ง เขตอำเภอเมือง 2 แห่ง คือ อบต.ผาสิงห์ อบต. คูใต้ เขตอำเภอเวียงสา 2 แห่ง คือ อบต. กลางเวียง และ อบต. ไหล่น่าน การศึกษาครั้งนี้ศึกษาจากสมาชิก อบต. ที่เป็นฝ่ายบริหาร อบต. สมาชิกสภา อบต. และเจ้าหน้าที่สำนักปลัด อบต. รวมทั้ง 120 คน มีผู้เข้าร่วมตอบแบบสอบถามที่ผู้ศึกษาสร้างขึ้นดังนี้

- ประธานคณะกรรมการบริหาร อบต.	จำนวน 4 คน
- ประธานสภา อบต.	จำนวน 4 คน
- รองประธานสภา อบต.	จำนวน 3 คน
- ปลัด อบต.	จำนวน 4 คน
- แพทย์ประจำตำบล	จำนวน 4 คน
- ผู้ใหญ่บ้าน	จำนวน 27 คน
- เจ้าหน้าที่ฝ่ายการคลัง อบต.	จำนวน 3 คน
- เจ้าหน้าที่ฝ่ายโยธา	จำนวน 4 คน
- สมาชิกสภา อบต.	จำนวน 70 คน

2.2.2 แหล่งข้อมูลทุติยภูมิ ได้จาก

- ก. ข้อมูลองค์การบริหารส่วนตำบล จากหนังสือข้อมูล อบต. ของกระทรวงมหาดไทย งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง วารสาร หนังสือพิมพ์ โทรทัศน์
- ข. ข้อมูลแผนปฏิบัติงาน 1 ปี และแผนปฏิบัติงาน 5 ปี ของ อบต. จาก อบต. ทั้ง 4 แห่ง
- ค. ข้อมูลแผนที่ แผนที่การแบ่งเขตการปกครองระดับจังหวัด อำเภอ และตำบล แผนที่ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดทำป่าชุมชน การอนุรักษ์พันธุ์สัตว์น้ำ แหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญ และแหล่งโบราณสถานก่อนประวัติศาสตร์

2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

2.2.1 แบบสอบถามที่ผู้ศึกษาสร้างขึ้น เพื่อสอบถามข้อมูลต่างๆของกลุ่มประชากรโดยแบ่งเป็น 5 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลโดยทั่วไปของผู้บริหารในองค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งประกอบไปด้วยข้อมูลพื้นฐานส่วนบุคคล เช่น ระดับการศึกษา อายุ เพศ ตำแหน่ง หน้าที่การงานก่อนการเข้ามาเป็นผู้บริหารในองค์การบริหารส่วนตำบล อาชีพตำแหน่งปัจจุบัน สถานภาพครอบครัว รายได้ของครอบครัว เป็นต้น

ตอนที่ 2 การรับรู้ข้อมูลจากแหล่งต่างๆ ของผู้บริหารในองค์การบริหารส่วนตำบลเกี่ยวกับปัญหาสิ่งแวดล้อมของท้องถิ่น และการบริหารการจัดการทรัพยากรที่สำคัญในท้องถิ่น

ตอนที่ 3 ความรู้ ความเข้าใจของผู้บริหารในองค์การบริหารส่วนตำบลเกี่ยวกับปัญหาสิ่งแวดล้อมของท้องถิ่น และความรู้ ความเข้าใจในการบริหารการจัดการทรัพยากรที่สำคัญในท้องถิ่น

ระดับคะแนน ความรู้ ความสามารถในการจัดการทรัพยากรและ สิ่งแวดล้อมของผู้บริหาร อบต. จากคะแนนเต็ม 45 คะแนน ดังนี้

- น้อยมาก	ได้แก่ระดับคะแนน	< 23	คะแนน
- น้อย	ได้แก่ระดับคะแนน	23 - 26	คะแนน
- ปานกลาง	ได้แก่ระดับคะแนน	27 - 30	คะแนน
- ดี	ได้แก่ระดับคะแนน	31 - 35	คะแนน
- ดีมาก	ได้แก่ระดับคะแนน	36 - 45	คะแนน

ตอนที่ 4 ข้อมูลเกี่ยวกับบทบาทในการบริหาร และการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมในท้องถิ่นของผู้บริหารในองค์การบริหารส่วนตำบล

ตอนที่ 5 ข้อมูลในด้านต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับปัญหา และอุปสรรคในการดำเนินงานการบริหาร การจัดการทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมในท้องถิ่น ของผู้บริหารในองค์การบริหารส่วนตำบลที่เกี่ยวกับงาน ด้านนโยบาย การวางแผน การจัดทำโครงการ การจัดองค์กร การจัดบุคลากร การตั้งการ การงบประมาณ การประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และ ความร่วมมือจากประชาชนในท้องถิ่น เป็นต้น

ผู้ศึกษาทดสอบความน่าเชื่อถือได้ของแบบสอบถาม โดยนำมาปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อ พิจารณาตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหาและความเหมาะสมของภาษา แล้วการแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ กล่าว จากนั้นนำแบบสอบถามไปทดสอบ (pre - test) เฉพาะเนื้อหาและความเข้าใจในภาษาที่ใช้ในแบบ สอบถาม กับผู้บริหาร อบต. ผาทอง อ.ท่าวังผา จ.น่าน จำนวน 25 ราย ผลที่ได้จากการทดสอบเบื้องต้น ผู้ศึกษาได้นำข้อผิดพลาดในแบบสอบถามมาปรับปรุงข้อความให้ตรงกับเนื้อหา และสื่อความหมายให้ ประชากรที่ศึกษาได้เข้าใจ ความหมายของแบบสอบถามที่สร้างขึ้น ซึ่งการปรับปรุงแบบสอบถามในขั้น ตอนนี้ อาจารย์ที่ปรึกษา ได้ร่วมพิจารณาให้ข้อเสนอแนะและการปรับปรุงแบบสอบถามนี้ให้ถูกต้องยิ่งขึ้น เพื่อนำไปศึกษาจริงต่อไป

2.2.2 โสตทัศนอุปกรณ์ เช่น เทปบันทึกเสียง กล้องถ่ายรูป กล้องวีดิทัศน์ เพื่อใช้ในการบันทึกกิจกรรมในการบริหาร การจัดการทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม

2.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

2.3.1 การเลือก อบต. ที่จะทำการศึกษาวิจัย เป็นการเลือกแบบเจาะจง (purposive sampling) จาก อบต. ในจังหวัดน่านจำนวน 4 แห่ง เขตอำเภอเมือง 2 แห่ง คือ อบต.ผาสิงห์ อบต.คูใต้ เขตอำเภอ เวียงสา 2 แห่ง คือ อบต.กลางเวียง และ อบต.ไหล่น่าน ทั้งนี้ อบต.ทั้ง 4 แห่งได้ผ่านการบริหาร การจัดการทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมเป็นเวลานานพอสมควร อีกทั้งมีความพร้อมที่จะเป็นตัวแทนของ ประชากร และเหตุผลที่สำคัญในการเลือก 4 อบต. ดังกล่าว ในช่วงศึกษามีการประกาศจัดตั้ง อบต. ใน จังหวัดน่านระยะแรกน้อยแห่ง สำหรับ อบต.ที่มีอยู่ในปัจจุบันเพิ่งประกาศจัดตั้งย้อนหลัง

2.3.2. การเลือกประชากรเพื่อสัมภาษณ์ เฉพาะตำแหน่งประธานสภา อบต. ประธานคณะกรรมการบริหาร อบต. และปลัด อบต. เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้ผู้นำท้องถิ่น ได้แสดงความคิดเห็นและทัศนะอย่าง กว้างขวาง โดยเน้นประเด็นการจัดการทรัพยากรสัตว์น้ำ ป่าชุมชน และการจัดตั้งกลุ่มเยาวชนอนุรักษ์ สิ่งแวดล้อม

2.3.3 การเลือกตัวอย่างเพื่อเข้าไปมีส่วนร่วม ผู้ศึกษาได้เลือก อบต.กลางเวียง หมู่บ้านดอนไชย อ.เวียงสา จ.น่าน เพราะเป็นพื้นที่ภูมิลำเนาของผู้ศึกษา และอยู่ในเขตการบริการการศึกษาที่ผู้ศึกษาได้ปฏิบัติราชการอยู่

2.3.4 ทำหนังสือแจ้งการเก็บข้อมูลของผู้ศึกษา จากบัณฑิตศึกษาศาสนามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มายังนายอำเภอเมืองน่าน และนายอำเภอเวียงสา จังหวัดน่าน เพื่อขอความร่วมมือ อำนวยความสะดวก ในการเก็บข้อมูล

2.3.5 การอบรม ชี้แจง ทำความเข้าใจผู้ช่วยผู้ทำการศึกษา

2.3.6 การเข้าร่วมประชุมกับคณะกรรมการ อบต. ทั้ง 4 แห่ง ชี้แจง วัตถุประสงค์ของการศึกษา ในครั้งนี้แก่สมาชิก อบต. ทราบตลอดจนแนะนำในการกรอกข้อมูลในแบบสอบถาม

2.3.7 การสัมภาษณ์เฉพาะประชากรที่เลือก

2.3.8 การกรอกแบบสอบถาม

2.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้ศึกษานำข้อมูลที่รวบรวมได้มาตรวจสอบความถูกต้อง แล้วจึงประมวลผลด้วยคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS/PC⁺ (Statistical Package for the Social Sciences / Personal Computer Plus) โดยมีรายละเอียดการวิเคราะห์ดังนี้

2.4.1 วิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา (descriptive analysis) เพื่อเป็นการอธิบายข้อมูลทั่วไป สถิติที่ใช้ การแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2.4.2 วิเคราะห์ข้อมูลขั้นสูงโดยใช้สถิติเชิงอ้างอิง (inferential statistics) เพื่อ บรรยายอ้างอิง ถึงลักษณะประชากร การทดสอบสมมติฐานโดยทดสอบค่าสถิติ ด้วยหลักวิเคราะห์ดังนี้

(1) กรณีทดสอบค่าเฉลี่ย ของกลุ่มตัวอย่าง 1 กลุ่มหรือ 2 กลุ่ม ใช้ค่าสถิติ T test

(2) กรณีทดสอบค่าเฉลี่ย ของกลุ่มตัวอย่าง 3 กลุ่มขึ้นไป ใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนจำแนก แบบทางเดียว (one way analysis of variance) โดยใช้ค่า F test

(3) กรณีวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร (ระดับข้อมูลต่อเนื่อง) โดย วิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ของเพียร์สัน (Pearson correlation coefficient : r) จากสมการดังนี้

$$r_{xy} = \frac{n \sum xy - (\sum x)(\sum y)}{\sqrt{[n \sum x^2 - (\sum x)^2][n \sum y^2 - (\sum y)^2]}}$$

เมื่อ r_{xy} คือ สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร x กับ y

n คือ จำนวนกลุ่มตัวอย่าง

x คือ คะแนนความรู้ ความเข้าใจในปัญหาสิ่งแวดล้อม จำนวนครั้งที่เข้าร่วมกิจกรรม การรับรู้สภาพปัญหาทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม ความรู้ ความเข้าใจในการบริหารการจัดการทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมของผู้บริหาร อบต.

y คือ คะแนนของบทบาทการบริหาร การจัดการทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมของผู้บริหาร อบต.

2.4.3 การนำเสนอข้อมูล โดยใช้ ตาราง แผนภูมิ แผนที่ และการพรรณนาข้อมูล